

The Need for Curriculum Reform in the French Language and Literature Program: The Case of Drama Course

Dominique Carnoy-Torabi^{1*}, Danial Basanj², Mariam Imanian Mofrad³

Received: 16/06/2020

Accepted: 20/08/2020

* Corresponding Author's
E-mail: do-carnoy@sbu-ac.ir

1. Associate Professor, Department of French Language and Literature, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
2. Assistant Professor in Teaching FFL and Linguistics, Department of French Language and Literature, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.
3. MA . in French Literature, Department of French Language and Literature, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Abstract

The present study lies within the framework of university education policy in Iran. The main purpose of this comparative study is the necessity to review the quantitative and qualitative content of the headlines of drama at the French language and literature program. What is presented in this study consists of three sections: in the first section, we will reconsider the theoretical bases of over-viewing educational content. In the second section, a comparison is made between the current situation of teaching drama of the French language and literature groups in Iran and three credible foreign universities, and in the final section, we will evaluate and present principles for the revision process for this course. In this study, the main hypothesis is whether the drama course needs change in terms of goals, content, style and opportunity of learning and evaluation in Iran. And if so, what changes should be made and in what areas and how? Consequently, after reviewing the curriculum, the change seems necessary. This change should be made through the participation of universities, professors and curriculum specialists. The author's suggestions are also provided on how to present the course and the changes to be made in this regard.

T. M . U.

Language Related Research
E-ISSN: 2383-0816
Vol.11, No.4 (Tome 58),
September, October & November 2020

Finally, what we believe has been overlooked in today's drama course, which is in dire need of overhaul, is the issue of fostering student creativity and critical thinking. It should be noted that purely written or purely oral content, in the case of this particular course, cannot meet the needs listed above. Attractiveness is also one of the elements included in our proposed program, because attractiveness motivates. To this end, in the proposed lesson plan, a mixed method has been envisaged to stimulate the interest of the students by making use of new techniques. In this regard, in the proposed lesson plan, one or more plays have been suggested for each lesson.

Keywords: French literature teaching, teaching Drama, educational content, curriculum reform

دوماهنامه علمی- پژوهشی

د ۱۱، ش ۴ (پیاپی ۵۸)، مهر و آبان ۱۳۹۹، صص ۷۹۷-۸۲۳

لزوم بازنگری سرفصل درس‌های رشته زبان و ادبیات فرانسه؛

مورد درس نمایشنامه

دومینیک کارنوا ترابی^{۱*}، دانیال بسنج^۲، مریم ایمانیان مفرد^۳

۱. دانشیار گروه زبان و ادبیات فرانسه و لاتین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲. استادیار گروه زبان و ادبیات فرانسه و لاتین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۳. کارشناس ارشد زبان و ادبیات فرانسه و لاتین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

پذیرش: ۹۹/۰۵/۳۰

دریافت: ۹۹/۰۳/۲۷

چکیده

پژوهش حاضر در چارچوب سیاستگذاری آموزشی دانشگاهی در ایران قرار می‌گیرد. هدف اصلی این پژوهش توصیفی-تحلیلی، بررسی ضرورت بازنگری محتوای کسّی و کیفی سرفصل درس نمایشنامه در رشته زبان و ادبیات فرانسه است. آنچه در این تحقیق ارائه شده شامل سه قسمت می‌شود: در بخش اول به مرور مبانی نظری بازنگری محتوای آموزشی می‌پردازیم. در بخش دوم، مقایسه‌ای بین وضعیت کنونی آموزش درس نمایشنامه در گروه‌های زبان و ادبیات فرانسه در ایران و سه دانشگاه معتبر خارجی صورت می‌گیرد و در بخش آخر به ارزیابی و ارائه پیشنهاد سرفصل، بر اساس تحلیل‌های پژوهش، برای این واحد درسی خواهیم پرداخت. در این مطالعه پرسش اصلی این است که سرفصل درس نمایشنامه در ایران در حیطه اهداف، محتوا، روش و ارزشیابی نیازمند چه تغییراتی است و چگونه می‌توان به این تغییرات دست یافت؟ هدف از انجام پژوهش به‌دست دادن راهکار و پیشنهادی عملی، بومی و کاربردی است. در نتیجه‌گیری، و پس از بررسی برنامه‌های درسی مختلف، به این نتیجه می‌رسیم که اولاً تغییر در سرفصل موجود و به‌ویژه درمورد درس نمایشنامه امری است لازم. در انتها، با تکیه بر تحلیل‌ها و مطالعه تطبیقی انجام‌شده، چند مورد کاربردی تدوین و پیشنهاد می‌شود. پیشنهاد نهایی این پژوهش را می‌توان در اختیار کارگروه زبان‌ها و ادبیات خارجی در شورای تحول علوم انسانی قرار داد.

واژه‌های کلیدی: آموزش ادبیات فرانسه، بازنگری سرفصل درس‌های دانشگاهی، آموزش نمایشنامه، به‌روزرسانی برنامه درسی.

E-mail: do-carnoy@sbu-ac.ir

* نویسنده مسئول مقاله:

۱. مقدمه

با توجه به رسالت، اهداف و نقش آموزش عالی در عصر حاضر، برنامه‌های درسی به‌عنوان پایه نظام آموزشی باید به‌صورت ادواری مورد بازبینی قرار گیرند و با توجه به نیازهای در حال تغییر و تحولات علمی روز تطبیق یابند. زیرا کهنگی برنامه‌های درسی و عدم به‌روزرسانی آن‌ها به‌تدریج اثربخشی دوره‌ها و رشته‌های دانشگاهی را در هاله‌ای از ابهام قرار می‌دهد و پدیده‌هایی با عنوان «برنامه درسی بی‌فایده یا دورریختنی» را مطرح می‌سازد (فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۹: ۶). تغییر برنامه درسی مفهوم بسیار کلی است که به تغییر ایجادشده در آموزش یا محیط آموزشی نیز اشاره دارد. یکی از مفاهیمی که در تغییر برنامه درسی مطرح می‌شود، اصلاح یا بازنگری است. اصولاً تغییر و نوآوری شامل کوشش‌هایی است که به گونه‌ای آگاهانه و هدفدار برای ایجاد دگرگونی در نظام آموزشی و در جهت بهبودبخشی به نظام موجود انجام می‌شود. از آن جایی که تغییر در نظام‌های آموزشی خلاف بیشتر موارد نوآوری بیشتر متوجه انسان‌هاست و نه اشیاء، بنابراین گسترش آن کند است و اغلب با مقاومت روبه‌رو می‌شود. کیفیت مهم‌ترین معیار توسعه برنامه‌های آموزشی است. امروزه موضوع کیفیت در بیشتر نظام‌های آموزشی، به یکی از مفاهیم اساسی در سیاست‌گذاری‌های کلان آموزشی تبدیل شده است. تعریف دقیق کیفیت دشوار است، زیرا همچون همه واژه‌های ارزشی دیگر، قابل تعبیر و تفسیر است. کیفیت مفهومی متغیر و پویا و تابع فلسفه‌ها و جهان‌بینی‌هاست. یک برنامه درسی باکیفیت، از محتوایی با کیفیت به‌دست می‌آید که به‌روز، یکپارچه، سازمان‌دهی شده و مستند باشد.

یکی از ابزارهای برنامه درسی سرفصل‌های درسی هستند. سرفصل باید تمام اطلاعات مفید مرتبط با کلاس و برنامه‌ریزی آموزشی برای آن درس را در اختیار دانشجویان و مدرسان قرار دهد. با بررسی سرفصل‌های رشته زبان فرانسه، در مقاطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی، درمی‌یابیم که این سرفصل‌ها نیازمند بازبینی اساسی هستند. اگر چه توجه به بازنگری برنامه‌های درسی آموزش عالی امری است ضروری، با این حال افزایش کیفیت برنامه‌های درسی در دانشگاه‌ها بدون شناسایی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر برنامه‌های درسی آموزش عالی امکان‌پذیر نیست. پژوهشگران برنامه‌های درسی دانشگاهی با توجه به ویژگی‌های خاص این برنامه‌ها، مؤلفه‌های جدیدی را در این خصوص مطرح کرده‌اند.

پژوهش حاضر در مورد بررسی لزوم تغییر برنامه درسی رشته زبان فرانسه، در حوزه

آموزش تئاتر فرانسه در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد است. در این پژوهش سؤال اصلی این است که سرفصل درس نمایشنامه در حیطه اهداف، محتوا، روش و ارزشیابی نیازمند چه تغییراتی است؟ و از خود می‌پرسیم چگونه می‌توان به این تغییرات سازنده دست یافت؟ فرضیه اصلی ما این است که به‌روزرسانی سرفصل این درس در رشته زبان و ادبیات فرانسه ضروری است و با نگاهی روزآمد و جهان‌شمول به موارد مشابه در مراکز معتبر دانشگاهی در سطح جهان می‌توان به راهکاری بومی و سازنده دست یافت. هدف از انجام این پژوهش، به‌دست دادن امکان و پیشنهادی کاملاً عینی و اجرایی و بومی در حوزه بازنگری سرفصل برای واحد درسی مذکور است. پیشنهادی که مبتنی بر تحلیل و مقایسه عینی چند نمونه جهانی شکل می‌گیرد.

۲. پیشینه و روش تحقیق

تا به حال در زمینه بازنگری سرفصل دروس رشته زبان و ادبیات فرانسه برای درس نمایشنامه، پژوهشی صورت نگرفته است. در دو مقاله‌ای که مه‌ری بهرام‌بیگی (۱۳۹۱، ۱۳۹۲) به نگارش درآورده به بررسی سیستم موجود در آموزش زبان و ادبیات فرانسه در دانشگاه‌های کشور و ارائه راهکارهای عمومی برای بهینه‌سازی آن پرداخته شده است. لیلا شویبیری در مقاله «کاربرد متن ادبی در آموزش زبان‌های خارجی در دانشگاه» (۱۳۹۹) نگاهی تحلیلی - کاربردی به حضور متون ادبی در حوزه آموزش زبان فرانسه ارائه می‌دهد. در مقاله بسنج و حکمی (۱۳۹۸)، نگاه تحلیلی - زبان‌شناختی به متن ادبی به‌کارگرفته شده است که قابلیت کاربردی‌سازی در آموزش زبان و ادبیات را نیز دارد. البته باید به مقاله «آسیب‌شناسی سرفصل دروس ادبیات رشته زبان و ادبیات فرانسه در مقطع کارشناسی» (۱۳۹۹) نوشته الهام علیزاده و همکاران در این حوزه اشاره کرد.

اما در حوزه بازنگری سرفصل دروس‌ها، به شکل عمومی، مقالات متعددی ارائه شده است. محسن پورکبریا (۱۳۹۶) از شیوه‌های تدوین الگوی مفهومی ارتقای فرهنگ برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی صحبت می‌کند. عارفی (۱۳۸۴) خاطر نشان می‌سازد که برنامه درسی باید با نیازها و تحولات سازگار باشد، جامعیت لازم داشته باشد و رشد قابلیت‌ها و مهارت‌ها در دانشجویان را، به‌مثابه برون‌دادهای آموزشی، مورد توجه قرار دهد. خاقانی‌زاده (۱۳۸۷) معتقد است که عدم توجه به بازبینی برنامه‌های درسی می‌تواند یکی از دلایل عمده نارسایی آموزش در هر جامعه‌ای

باشد به همین دلیل باید زمینه‌های لازم را برای بررسی و ارائه برنامه‌های پویاتر فراهم کرد تا دانشگاه‌ها بتوانند جایگاه خود را در دنیای حاضر به‌عنوان مراکز توسعه دانش و پژوهش حفظ کنند. به عقیده وی برای پیشرفت در حوزه برنامه‌های درسی باید بر اساس الگویی مناسب و جامع عمل کرد، این الگوها، ساختار، اهداف، محتوا و فرایند تحصیلات دوره‌های آموزشی را به گونه‌ای تنظیم می‌کند که سبب پیشرفت در سطوح مختلف آموزشی می‌شود.

در پژوهش حاضر از روش توصیفی - تحلیلی و مقایسه‌ای - استنتاجی با تکیه بر عناصر نه گانه برنامه درسی کلاین (1992) استفاده شده است. نوآوری مقاله حاضر و تفاوت آن با پژوهش‌های پیشین، در پرداختن به موضوع «نمایشنامه» به‌شکل خاص در حوزه مطالعات بازنگری سرفصل دروس رشته زبان و ادبیات فرانسه است.

۳. مبانی نظری بازنگری محتوای آموزشی

آنچه در این قسمت آمده حاصل مطالعه و نتیجه‌گیری از آراء متخصصان حوزه برنامه‌ریزی درسی است.

سه عامل بااهمیت که در بازنگری سرفصل درس‌ها باید مدنظر داشت به شکل زیر خلاصه می‌شود:

۱. سعی در حفظ اعتبار و جایگاه دانشی درس‌های دانشگاهی با تأکید بر ارائه مبانی نظری قوی و مستدل در محتوای درس‌ها، ۲. به‌کارگیری عزم قوی در تغییر محتوای آموزشی، و سعی در به‌روزرسانی محتوای درس‌ها به صورت ادواری، ضمن پرهیز از اعمال تغییرات شتابزده، ۳. ارائه درس‌های جدید در قالب درس‌های اختیاری به منظور استفاده حداکثری از آن‌ها در برنامه، مشروط بر ارائه سالانه یکی از آن‌ها.

محتوای آموزشی یکی از عناصر مهم فرایند آموزش است که دربرگیرنده طیف وسیعی از مطالب و موضوعات یادگیری است. بازنگری و به‌روزرسانی محتوای آموزشی زمینه‌های رشد و تکامل برنامه درسی و در نتیجه رشد و بهبود علمی را به‌دنبال خواهد داشت. اعتقاد ما بر این است که با توجه به گوناگونی منابع آموزشی در خصوص درس نمایشنامه می‌توان به محتوای آموزشی مطلوبی دست پیدا کرد. البته برای رسیدن به این امر، نخست باید به مواردی از قبیل جامعیت، تناسب با اهداف، سودمندی برای دانشجویان، پیوند عناصر محتوا، ارتباط و هماهنگی با کتاب‌هایی که دانشجویان قبلاً خوانده‌اند و یا بعداً خواهند خواند، انتخاب شیوه سازماندهی

مناسب، معرفی منابع بیشتر و ... توجه کرد.

داشتن یک مرکز ساماندهی زاینده برای طراحی محتوای یک واحد درسی درهم تنیده ضروری است، ولی کافی نیست. استادان پس از طراحی یک واحد درسی نیاز دارند از سه معیار برای اعتبارسنجی واحد درسی استفاده کنند (آقازاده، ۱۳۹۶: ۸). این معیارها عبارت‌اند از: معناداری، تناسب و ارتباط منطقی. معیار نخست، معناداری، ناظر بر جوهره درس و واحد درسی است. یعنی با این معیار مدرس درصدد برمی‌آید تعیین کند آیا محتوای اصلی موضوعی که می‌خواست در قالب درس پوشش دهد، در نظر گرفته شده است یا نه. بدین منظور مدرس باید این سؤالات را در نظر بگیرد:

- آیا مفاهیمی که در واحد درسی گنجانده شده در ارتباط با دیگر واحدهای درسی نیز دارای انسجام است؟

- آیا این واحد درسی فرایند یادگیری دانشجویان را در این رشته تقویت می‌کند؟

- آیا مواد آموزشی در این واحد درسی چنان اهمیتی دارند که از مرزهای رشته‌ای فراتر رود؟

معیار دوم، یعنی تناسب، ناظر بر میزان فرصت ایجادشده برای دانشجویان است؛ در آن یک سؤال اساسی پرسیده می‌شود: آیا دانشجو می‌تواند با مواد آموزشی و راهبردهای ارائه‌شده مواد ارتباط برقرار کند؟

سومین معیار، معیار ارتباط منطقی و انسجام است. این معیار ناظر به میزان هم‌خوانی بین دروس ارائه‌شده و خود واحد درسی است. این معیار همچنین، میزان تناسب راهبردهای آموزشی با اهداف درس‌ها و بازده واحد درسی را مورد بررسی قرار می‌دهد.

متناسب با این معیارها چه چیزهایی را باید در نظر گرفت؟ ۱. اعتبار مواد آموزشی: همه مواد آموزشی باید استانداردی را که استادان برای تدریس هر چیزی تدوین می‌کنند، برآورده سازد. ۲. نیازهای برنامه درسی: واحدهای درسی که تدوین می‌شوند، باید واحدهایی باشند که نیازهای موجود در برنامه درسی را پوشش می‌دهند. ۳. آگاهی از دامنه و توالی برنامه‌های درسی موجود و مقدار کاستی آن: باید این نکته را مد نظر قرار داد که واحدهای درسی کاملاً مجزا وجود ندارد. ۴. نقاط ضعف و قوت مربوط به برنامه جاری: برخی درس‌ها به‌طور طبیعی مستعد واحدهای درسی ویژه هستند و از آن پشتیبانی می‌کنند، برای مثال درس‌های متون ادبی و تاریخ ادبیات.

قبل از تعیین محتوای هر واحد درسی بهتر است چند مورد شامل هدف واحد درسی، محتوا،

مواد و منابع آموزشی، زمان آموزش و ارزشیابی بررسی شوند. بدین منظور، به اعتقاد ما بررسی پرسش‌های زیر که برگرفته از عناصر نه‌گانه برنامه درسی کلاین (1992) هستند، بسیار روشنگر خواهند بود.

• اهداف

۱. آیا هدف‌های این برنامه درسی بر اساس تجارب قبلی تدوین شده است؟ ۲. آیا در تدوین هدف‌های این برنامه درسی، به نیازهای دانشجویان توجه شده است؟ ۳. آیا هدف‌های آموزشی این برنامه درسی، نسبت به نوع مشابهنش در سال گذشته افزایش یافته است؟ ۴. آیا هدف‌های برنامه درسی از روی متن برنامه (یا کتاب مورد تدریس) یا منبع معتبر و رسمی دیگر قابل شناسایی است؟ ۵. آیا از هدف‌های برنامه درسی، روش تدریس مواد و رسانه‌های مناسب برای تدریس و شیوه‌های ارزشیابی و آزمون‌سازی استفاده می‌شود؟

• محتوا

۱. آیا محتوای انتخاب‌شده می‌تواند هدف‌های پیش‌بینی‌شده برنامه درسی را تحقق ببخشد؟ ۲. آیا در محتوا، به دانش‌ها، فرایندها و مهارت‌ها به صورت متعادل توجه شده است؟ ۳. آیا در تدوین محتوا، متودولوژی دانش نظری برای برنامه درسی که محتوا بر اساس آن شکل گرفته، رعایت شده است؟ ۴. آیا محتوای متمرکز ارائه‌شده به محتوای تکمیلی نیاز دارد؟ ۵. آیا این محتوای تکمیلی بنا به سلیقه استادان متفاوت است؟

• مواد و منابع آموزش

۱. آیا علاوه بر کتاب و جزوه درسی، مواد و منابع آموزشی دیگری نیز، متن برنامه درسی را پشتیبانی می‌کنند؟ ۲. آیا استاد در ابتدای هر نیم‌سال تحصیلی، فهرستی از منابع و مواد آموزشی مورد استفاده خود را در اختیار دانشجو قرار می‌دهد؟

• زمان آموزش

۱. آیا از زمان رسمی مصوب برای تدریس برنامه درسی، به‌نحو کامل و مطلوب استفاده می‌شود؟ ۲. آیا استاد، زمان در دسترس خود را بر اساس بلوک‌های مبتنی بر اهداف، محتوا و محتوای تکمیلی صرف می‌کند؟ (بودجه‌بندی زمانی تدریس).

• ارزشیابی

۱. آیا استاد از ارزشیابی برای شناخت نقاط ضعف و جبران اشتباهات استفاده می‌کند؟ ۲. آیا

از ارزشیابی‌ها برای بالا بردن سطح مهارت‌های یادگیری دانش‌آموزان استفاده می‌شود؟ ۳. آیا دانشجویان در انجام ارزشیابی‌ها همکاری و دخالت دارند؟

۱-۳. وضعیت کنونی آموزش درس نمایشنامه در دانشگاه‌های ایران

در برنامه‌درسی دانشگاهی کنونی، در مقطع کارشناسی درس نمایشنامه به صورت ناهمگن میان دانشگاه‌ها در تعداد واحد و درس‌های ارائه شده، تدریس می‌شود، لیکن در دوره کارشناسی ارشد جزو درس‌های اختیاری است که عموماً در چارت آموزشی جایگاهی ندارد.

جدول ۱: درس نمایشنامه در گروه‌های زبان فرانسه دانشگاه‌های ایران

Table 1: Drama course in the French departments of Iranian universities

نام دانشگاه	کارشناسی	کارشناسی ارشد
تهران	نمایشنامه قرن ۱۹ (۲ واحد اصلی)	نمایشنامه معاصر (۲ واحد اختیاری)
	نمایشنامه قرن ۲۰ (۲ واحد اصلی)	
شهید بهشتی	مطالعه نمایشنامه و ساختار آن (۴ واحد اصلی)	نمایشنامه در قرن ۱۷ (۲ واحد اختیاری)
		ادبیات نمایشی در قرن ۱۹ (۲ واحد اختیاری)
فردوسی	مطالعه نمایشنامه و ساختار آن (۴ واحد اصلی)	
تبریز	مطالعه نمایشنامه و ساختار آن (۴ واحد اصلی)	
اصفهان	نمایشنامه قرون ۱۷ و ۱۸ (۲ واحد اصلی)	
	نمایشنامه قرن ۱۹ (۲ واحد اصلی) نمایشنامه قرن ۲۰ (۲ واحد اصلی)	
شهید چمران	مطالعه نمایشنامه و ساختار آن (۴ واحد اصلی)	

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود دانشگاه‌های تهران و اصفهان اقدام به روزآمدسازی دروس نمایشنامه کرده‌اند، دانشگاه تهران با تفکیک قرن‌های نوزده و بیست در مقطع کارشناسی، تمرکز خود را تنها روی این دو قرن گذاشته است. در مقابل، دانشگاه اصفهان با جداسازی مطالعات نمایشنامه در چهار قرن اخیر در مقطع کارشناسی، این درس‌ها را در قالب سه عنوان اصلی - تخصصی ارائه کرده است.

۲-۳. آموزش درس نمایشنامه فرانسو و محتوای آن در دانشگاه‌های خارجی

برای مطالعه برنامه آموزش در نمایشنامه در دانشگاه‌های معتبر خارجی، سه دانشگاه انتخاب شده است: دانشگاه سوربون فرانسه، دانشگاه ژنو سوییس و دانشگاه مونترال کانادا. آنچه در این مطالعه مورد توجه بوده است عنوان و سرفصل درس‌های آن‌ها بوده است.

- دانشگاه سوربون: در این دانشگاه این واحد درسی در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد ارائه می‌شود.

در دوره کارشناسی، درسی با عنوان کلی ادبیات تطبیقی تعریف شده، اما محتوای انتخاب شده بر اساس نمایشنامه «الکترا» اثر سوفوکل است. عنوان این واحد درسی «ادبیات تطبیقی: الکترا قدیم و مدرن»^۱ است. همچنین برای رشته زبان و ادبیات فرانسه درسی به عنوان «ادبیات کلاسیک برای ادبیات مدرن (تئاتر قرن ۱۷ و ۱۸)»^۲ ارائه می‌شود که محتوای آن شامل مطالعه آثار نمایشنامه‌نویسان بزرگ این دو قرن فرانسه مانند مولیر، دیدرو، ولتر و ... است.

در دوره کارشناسی ارشد واحدهای تخصصی و اختیاری بسیاری در این مورد معرفی شده‌اند:

- مسائل تئاتر ۱ و ۲^۳

- تئاتر معاصر^۴

- هنر بازیگر تئاتر در فرانسه در قرن ۱۷ و ۱۸^۵

- تئاتر و متاتئاتر در آثار ماریو^۶

- ادبیات دراماتیک زیبایی‌شناختی: درام تاریخی در دوران رمانتیک^۷

- تئاتر سیاسی^۸

- زیبایی‌شناسی تئاتر^۹

• دانشگاه ژنو: در این دانشگاه نیز واحدهای ارائه شده در این درس به شرح زیر است:
دوره کارشناسی:

- سخن‌شناسی و تاریخ متون نمایشی^{۱۰}

- کارگاه نمایشنامه‌نویسی^{۱۱}

- مولیر «مکتب زنان»، «مردم گریز»، «زنان دانشمند»^{۱۲}

دوره کارشناسی ارشد:

- فلسفه و کاربرد معاصر روابط تئاتری: آثار دنی گنون^{۱۳}

- مولیر در بازتاب: از «نقد مکتب زنان» تا «بیمار خیالی»^{۱۴}

- تاریخ و نظریات نمایشنامه‌نویسی^{۱۵}

• دانشگاه مونترال: برنامه درسی ارائه شده در این دانشگاه بدین شرح است:

- مسائل تجزیه و تحلیل نمایشنامه‌نویسی^{۱۶}

- پژوهش در نمایشنامه‌نویسی^{۱۷}

- خوانش متن تئاتر^{۱۸}

- نمایشنامه‌نویسی در رژیم قدیم^{۱۹}

- نمایشنامه‌نویسی مدرن^{۲۰}

- اشکال نمایشنامه‌ای^{۲۱}

- تاریخ تئاتر از قرن ۱۸ تا قرن ۲۱^{۲۲}

- تاریخ تئاتر از دوران باستان تا قرن ۱۷^{۲۳}

واحدهای ذکر شده در بالا مربوط به مقطع کارشناسی هستند و تمامی آن‌ها در ۳ واحد ارائه

می‌شوند. در زیر عنوان درس ۳ واحدی کارشناسی ارشد مشاهده می‌شود:

- تئاتر در کبک (پژوهش در مورد تئاتر، نمایشنامه‌نویسی و زندگی تئاتری در کبک؛ بررسی

متون منتخب)^{۲۴}

همان‌طور که در برنامه درسی این سه دانشگاه مطرح مشاهده می‌شود، درس نمایشنامه در

دوره کارشناسی مشتمل بر شناختی جامع و کلی از تئوری‌ها، تاریخ، زیبایی‌شناسی متون

نمایشی و تحلیل آن‌هاست. باید خاطر نشان کرد که ادبیات نمایشی از بخش‌های اصلی و پایه و

بینارشته‌ای، میان رشته‌های ادبیات و هنرهای نمایشی است که ضمن پرداختن به سنت‌ها و تاریخ ادبیات به اصول، فنون و شیوه‌های نگارش متون دراماتیک در هر دوره نیز می‌پردازد. مطابق طرح درس کنونی در ایران، به استثنای دانشگاه تهران و دانشگاه اصفهان، درس نمایشنامه تنها در ۴ واحد در دوره کارشناسی ارائه می‌شود. منبع رسمی آموزشی در این درس کتاب *تئاتر در فرانسه*^{۲۵} است تألیف سال ۱۳۷۵، که به صورت اجمالی به معرفی تاریخ تئاتر از ابتدای آن در قرن دوازده تا قرن بیستم می‌پردازد. با وجود گستردگی مطالب این حوزه، این کتاب به شکلی بسیار خلاصه و فشرده مطالب را بیان کرده است. حال آنکه در سه دانشگاه خارجی مورد مطالعه، مشاهده شد که در ابتدا آموزش این درس شامل مباحث نظری و تحقیق، بیان شفاهی و نوشتار، تجربه کار گروهی (برخی از کلاس‌ها به صورت کارگاهی ارائه می‌شود) و پرورش خلاقیت دانشجویان است.

۲-۳. مثال: محتوای درسی دروس ارائه شده در دانشگاه‌های سوربون و مونترال

• درس ادبیات تطبیقی: الکترا قدیم و مدرن^{۲۶}

این درس به بررسی و مقایسه سه نمایشنامه برگرفته شده از داستان اسطوره‌های الکترا می‌پردازد.

برخی از کتاب‌های مورد استفاده:

- SOPHOCLE, Electre, dans : *Electre. Eschyle, Les Choéphores ; Euripide, Electre ; Sophocle, Electre*, traduction par V.-H. Debidour, introduction, commentaires et notes par Anne Lebeau, Paris, Le Livre de Poche, coll. « Le Théâtre de Poche », 2005.
- HOFMANNSTHAL, Hugo von, Electre, dans : *Electre - Le Chevalier à la rose - Ariane à Naxos* (édition bilingue français-allemand), traduction par Pierre-Antoine Huré, Paris, Garnier Flammarion, coll. « Théâtre bilingue », 2002.
- GIRAUDOUX, Jean, Electre, commentaires et notes de Jacques Body, dossier critique établi par Tiphaine Samoyault, préface de Jean-Pierre Giraudoux, Paris, Le Livre de Poche, coll. « Le Théâtre de Poche », 1987.

ارزشیابی:

ارزشیابی این درس به صورت ارزشیابی تکوینی در طول نیم‌سال آموزشی و همچنین ارزشیابی پایان نیم‌سال است.

• درس زیبایی‌شناسی تئاتر^{۲۷}

این درس که در دو نیم‌سال متوالی ارائه می‌شود به دو قسمت تقسیم شده است: در نیم‌سال اول با عنوان «قهرمان زن و مرد و شخصیت‌های تئاتر در قرن هجدهم»^{۲۸} ارائه می‌شود. در این درس به بررسی قهرمانان تراژدی و شخصیت‌های بورژوا و مردمی در کمدی و درام و همچنین نقش تشکیلات و تکنیک‌های هنری مانند دکور، لباس و وسایل در اجرای تئاتر در قرن هجدهم می‌پردازد. بررسی مباحث مربوط به قهرمانی، تفاوت قهرمان با مردم، قهرمان جمعی، شخصیت دروغ پرداز، شاید، تازه به دوران رسیده و ... بدنه این درس را تشکیل می‌دهد.

کتاب‌های مورد استفاده (علاوه بر کتاب‌های قیدشده در قسمت قبل):

• ABIRACHED, Robert, *la Crise du personnage dans le théâtre moderne*, Paris, Grasset, 1978.

در نیم‌سال دوم عنوان فرعی درس «نمایشنامه و صحنه‌شناسی در قرن هجدهم»^{۲۹} است که به نوآوری‌های نمایشی در قرن هجدهم مانند پانتومیم، لباس، دکور می‌پردازد که سبب حذف مقوله رعایت واحد زمان و مکان شدند. بررسی مواردی چون آنچه قابل رؤیت است، آنچه خارج از صحنه است و آنچه در صحنه خارج از کادر قرار گرفته نیز از اهم موضوعات این کلاس است.

• درس خواندن متون نمایشی^{۳۰}

بخش اول این درس به خواندن متون نمایشی اختصاص یافته است. این خوانش بر روی پیکره‌ای متشکل از متون شناخته‌شده تئاتر انجام می‌پذیرد. ارزشیابی این بخش علاوه بر ارجاعات تاریخی، ابزارهای تحلیل نظری متون سنتی‌تر را نیز مدنظر دارد. در بخش دوم، متون مدرن و شکاف بین آن‌ها با متون قدیمی بررسی می‌شود. این دوره به بخش‌های مختلفی تقسیم شده که هر یک به اصول دراماتورژی و رویکرد تحلیلی متفاوت در مورد متون می‌پردازد: زمان و مکان، شخصیت‌ها، کمیک، چشم‌اندازهای نقد سنتی و میانی: تئاتر به عنوان جنبش جدید و ... در طول ترم در قالب خواندن ده نمایشنامه بررسی می‌شود.

کتاب‌های نظریه و تئوری مورد استفاده:

- BERTRAND, Dominique, *Lire le théâtre classique*, Paris, Armand Colin, 2005.
- BIET, Christian et Christophe TRIAU, *Qu'est-ce que le théâtre ?*, Paris, Gallimard, 2006.

- BOUQUET, Michel, *la Leçon de comédie*, Paris, Archimbaud/Klincksieck, 2010.
- DANAN, Joseph, *Qu'est-ce que la dramaturgie?* Arles, Actes Sud-Papiers, 2010.
- LARRUE, Jean-Marc (dir.), *Théâtre et intermédialité*, Villeneuve d'Ascq, Presses universitaires du Septentrion, 2015.
- LARRUE, Jean-Marc et Marie-Madeleine MERVANT-ROUX (dir.), *le Son du théâtre XIXe-XXI siècle. Histoire intermédiaire d'un lieu d'écoute moderne*, Paris, CNRS Editions, 2016.
- LEHMANN, Hans-Thies, *le Théâtre postdramatique*, Paris, L'Arche, 2002.
- SZONDI, Peter, *Théorie du drame moderne*, Paris, Editions Circé, 2006.

ارزشیابی:

ارزشیابی این درس بدین گونه است: ۱۶ درصد امتحان میان‌ترم، ۲۰ درصد امتحان پایانی، ۲۴ درصد خواندن متون، و ۴۰ درصد آنالیز متون.

• درس تئاتر مدرن:

تئاتر فرانسه پس از دوران سمبولیسم دچار تحولات سریعی شد. شناسایی علل پیش‌آمد این تحولات و تأثیرات آن روی تئاتر از اهداف این درس است. در این درس، پس از معرفی کوتاه نمایشنامه‌نویسان سمبولیک و رئالیست به مطالعه نویسندگان قرن بیستم پرداخته می‌شود که تأثیر مهمی در نمایشنامه‌نویسی و تئاتر داشته‌اند. پس از آن، آثار پسامدرن و معاصر بررسی می‌شود. بررسی آثار مهم بعد از جنگ جهانی دوم و چالش‌هایی که با آن روبه‌رو بوده‌اند، مطالعه بحران‌هایی در مواردی مانند دیالوگ‌ها، شخصیت، روایت و نویسنده، در طول هفتاد سال اخیر، از مواد تشکیل‌دهنده محتوای این درس است.

کتاب‌شناسی:

- ABIRACHED, Robert (dir.), *le Théâtre français du XXe siècle*, Paris, Editions L'avant-scène théâtre, 2011.
- BACKES, Cécile (dir.), *Anthologie du théâtre français du 20e siècle*, Paris, Folio, 2011.
- CHENETIER-ALEV, Marie, *L'Oralité dans le théâtre contemporain*, Sarrebruck, Editions Universitaires Européennes, 2010.
- GAUTHIER, Brigitte (dir.), *Théâtre contemporain – Occident*, Montpellier, L'Entretiens, 2012.
- LARRUE, Jean-Marc (dir.), *Théâtre et intermédialité*, Lille, PUS, 2015.
- PAVIS, Patrice, *le Théâtre contemporain. Analyse des textes, de Sarraute à Vinaver*, Paris, Nathan, 2002.

- PROST, Brigitte, *le Répertoire classique sur la scène contemporaine- Les enjeux de l'écart*, Rennes, Presses universitaires de Rennes, 2010.
- SERMON, Julie et Jean-Pierre RYNGAERT, *Théâtres du XXIe siècle : commencements*, Paris, Armand Colin, 2012.

ارزشیابی:

ارزشیابی این درس بدین گونه است: ۱۶ درصد امتحان میان‌ترم، ۲۰ درصد امتحان پایانی، ۲۴ درصد خواندن متون، و ۴۰ درصد آنالیز متون.

۴. اهمیت نمایشنامه قرن بیستم و نمایشنامه معاصر فرانسه

قرن بیستم به دلیل تحولات فکری و انسانی تأثیرگذاری که با خود به همراه داشت، نقش مهمی در شکل‌گیری تئاتر معاصر فرانسه دارد. دو جنگ بزرگ جهانی، تغییر ساختارهای سیاسی و شکل‌گیری عقاید مختلف جامعه‌شناسانه و فلسفی جدید که دیدگاه‌های متفاوتی از جهان، زندگی و نقش انسان ارائه می‌کنند، عواملی هستند که نوآوری‌های بدیعی در تئاتر فرانسه ایجاد کردند. ادبیات داستانی، نویسندگان و آثار شناخته‌شده‌ای در همه اعصار از جمله در دوران معاصر دارد، حال آنکه نمایشنامه و شعر اغلب با آثار کلاسیک در کلاس‌های درس دانشگاهی معرفی می‌شوند. بی‌شک تحولات عظیم تئاتر ابزورد در زمینه ادبیات نمایشی و ظهور ادبیات مدرن در فرانسه سبب تغییر جهت نویسندگانی چون «بکت» از دنیای رمان و ورود آن‌ها به عرصه نمایشنامه‌نویسی شده است. در راستای تعیین محتوای آموزشی، ظهور و حضور پدیده‌های حوزه نمایشنامه‌نویسی در این قرن چون کوکتو، سارتر، کامو، کلودل، آنوی، مونترلان، یونسکو، بکت و ... به خوبی گواه این ادعاست که پرداختن به ادبیات نمایشی در این قرن مستلزم صرف زمانی فراتر از چهار واحد درسی، در مقطع کارشناسی است. ناگفته نماند که در مقطع کارشناسی زبان و ادبیات فرانسه در دانشگاه‌های کشورمان، در قالب چهار واحد درسی به کل تاریخ تئاتر از زمان پیدایش تا تئاتر معاصر پرداخته می‌شود!

و اما در سرفصل دروس مقطع کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فرانسه، حضور درس نمایشنامه و ارائه نشدن آن، علی‌رغم پتانسیل محتوایی غیرقابل چشم‌پوشی آن، نشان از نادیده گرفته شدن این حوزه آموزشی و پژوهشی در دانشگاه‌های ایران دارد. پیشنهاد نگارندگان، اختصاص هشت واحد به این درس در مقطع کارشناسی با ترتیب زیر

است: سه واحد برای درس مطالعه نمایشنامه و تاریخ نمایش تا انتهای قرن هجدهم کشور فرانسه، دو واحد مطالعه نمایشنامه در کشور فرانسه در قرن نوزدهم، و در انتها سه واحد مطالعه نمایشنامه قرن بیستم در فرانسه. به پیوست درسنامه پیشنهادی الحاق شده است.

۵. نتیجه

در این پژوهش سعی شده است تا به بررسی لزوم بازنگری درس نمایشنامه در رشته زبان و ادبیات فرانسه در دو مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد پرداخته شود. در این راستا، بررسی مقایسه‌ای میان سرفصل درس‌های رشته زبان و ادبیات فرانسه در دانشگاه‌های ایران و سه دانشگاه معتبر خارجی نشان داد که هم در تعداد واحدهای درسی و هم در امر به‌روزرسانی سرفصل‌ها، تفاوت زیادی بین این دو دسته دانشگاه مشاهده می‌شود. نکته قابل توجه این است که برنامه درسی دانشگاه‌ها پس از طراحی و اجرای مکرر باید در گذر زمان به‌صورت ادواری مورد تجدید نظر قرار گیرند، در غیر این صورت پدیده‌ای با عنوان زوال برنامه درسی یا برنامه درسی دورریختنی شکل می‌گیرد. در این تحقیق با کمک گرفتن از عناصر نه‌گانه کلاین در میحث آموزش از خود پرسیدیم آیا عناصر سرفصل درس نمایشنامه در حیطه اهداف، محتوا، شیوه و فرصت یادگیری و ارزشیابی نیازمند تغییرند؟ و در صورت مثبت بودن پاسخ، چه تغییراتی باید در این مورد صورت پذیرد؟

نتایج مطالعه مقایسه‌ای نشان داد که درس نمایشنامه چه از لحاظ تعداد واحد چه از نظر محتوای آموزشی در طی سالیان اخیر، جز در برخی دپارتمان‌های زبان فرانسه، تغییری نداشته است. نیاز به روزآمدسازی منابع آموزشی نیز بررسی شد و عوامل مهم در تبیین منابع، شامل اهداف، محتوا و ... مشخص شد.

با توجه به مباحث فوق، تغییر برنامه درسی در واحد نمایشنامه فرانسه ضروری به‌نظر می‌رسد و این موضوع در زمینه محتوا و منابع آموزشی بیشتر قابل توجه است. به‌نظر می‌رسد تغییر برنامه درسی چه به صورت متمرکز میان تمامی دانشگاه‌ها، و چه به‌صورت مستقل در هر دانشگاه، نیازمند تصمیم‌گیری گروهی است و مشارکت دانشگاه‌ها، اعضای هیئت علمی، متخصصان برنامه درسی و حتی دانشجویان را می‌طلبد. البته در ایران برخی دانشگاه‌ها امکان

به روزرسانی درصدی از سرفصل مصوب وزارت علوم را به شکل مستقل و در درون نظام آموزشی‌شان دارند، اما مسئله اینجاست که چقدر از این امکان بهره‌برداری می‌شود. به منظور به‌روزرسانی محتوای آموزشی، همانطور که در این پژوهش تلاشی صورت گرفته، پیشنهاد می‌شود در ابتدا با کمک عناصر آموزشی کلاین مجموعه‌ای از سؤالات درمورد اهداف آموزشی، محتوای آموزشی، منابع موردنیاز و در دسترس، زمان و فضای آموزش تهیه و مطابق با آن‌ها طرح درس جدید پایه‌گذاری شود.

در پایان باید افزود آنچه از نظر ما در سرفصل کنونی درس نمایشنامه، که کاملاً نیازمند بازنگری است، نادیده گرفته شده مسئله پرورش خلاقیت و تفکر انتقادی دانشجویان که در طرح درس پیشنهادی که بیشتر بر مقطع کارشناسی متمرکز است، مدنظر قرار گرفته است. باید به این نکته توجه داشت که محتوای صرفاً نوشتاری و یا صرفاً شفاهی، به‌خصوص درمورد این درس خاص، نمی‌تواند نیازهای برشمرده‌شده را مرتفع سازد. جذابیت نیز از مواردی است که در برنامه پیشنهادی لحاظ شده، چرا که جذابیت موجب ایجاد انگیزه می‌شود؛ بدین منظور در طرح درس پیشنهادی، روشی تلفیقی در نظر گرفته شده است تا با استفاده از تکنیک‌های جدید زمینه‌علاقه و کشش در دانشجو فراهم شود. در همین راستا در طرح درس پیشنهادی برای تمام درس‌ها، اجرای یک یا چند نمایشنامه پیشنهاد شده است. از طرفی تأثیر استفاده از متون تئاتر جهت افزایش علاقه و انگیزه دانشجویان در یادگیری زبان و ادبیات فرانسه را نباید نادیده گرفت. این مقاله همانطور که در ابتدا ذکر شد، بیشتر مبتنی بر رویکردی کیفی، مقایسه‌ای و تحلیلی است، اما پیشنهاد ما برای پژوهش‌های آتی در این زمینه این است که با استفاده از رویکرد کمی و داده‌محور نیز به سنجش آرای استادان و دانشجویان درمورد درس نمایشنامه و جایگاه آن در سرفصل درس‌های رشته زبان فرانسه پردازند و پیشنهادهای مکمل خود را مطرح سازند.

۶. پی‌نوشت‌ها

1. Littérature comparée: Electre antique et moderne
2. Littérature classique pour lettres modernes (théâtre XVII et XVIIIe siècles)
3. Problématique du théâtre I, II
4. Théâtre contemporain
5. L'art du comédien en France, aux XVII et XVIIIe siècles
6. Théâtre et métathéâtre chez Marivaux
7. Littérature dramatique esthétique : le drame historique à l'époque romantique

8. Théâtre politique
9. Esthétique Théâtrale
10. Poétique et histoire du texte dramatique
11. Laboratoire dramaturgique
12. Molière, « L'Ecole des femmes », « Le Misanthrope », « Les Femmes savantes »
13. Philosophie et pratiques contemporaines de la relation théâtrale : l'œuvre de Denis Guénoun
14. Molière en abyme : de la « Critique de l'Ecole des femmes » au « Malade imaginaire »
15. Histoire et théorie de la dramaturgie
16. Questions d'analyse dramaturgique
17. Recherches en dramaturgie
18. Lecture du texte de théâtre
19. Dramaturgie d'Ancien Régime
20. Dramaturgie moderne
21. Formes dramatiques
22. Histoire du théâtre 18e - 21e siècle
23. Histoire du théâtre de l'Antiquité au 17e siècle
24. Théâtre Québécois (Recherches sur le théâtre, la dramaturgie et la vie théâtrale au Québec ; analyses d'œuvres choisies)
۲۵. قویمی، م. و شهناز، ش. (۱۳۷۵). *تئاتر در فرانسه*. تهران: نشر دانشگاهی
26. Littérature comparée: Electre antique et moderne
27. Esthétique Théâtrale
28. Héros, Héroïnes Et Personnages Dans Le Théâtre Du XVIIIe Siècle
29. Le Spectaculaire Au Théâtre : Dramaturgie Et Scénographie Au XVIIIe Siècle
30. Lecture du texte de théâtre

7 . References

- Aghazade, M. (1396). "Tool for designing effective learning course". *The Passion for Change*, No. 31. 6-9.[In Persian].
- Alizadeh, E, Letafati, R, Shairi, H, Gashmardi, M.(2020). Challenges of the french literature curriculum at the bachelor's level in Iran. *French Language and Translation Research*, 2(1), 188-169. <https://doi.org/10.22067/rltf.v1i2.84490>. [In Persian].
- Arefi, M. (1384). Strategic curriculum development in higher education. Academic

Center for Education, Culture and Research in Shahid Beheshti University.[In Persian].

- Bahrambeigy, M. (1380). A Look at French language courses (Literature and Translation). *Sokhan-e- SAMT*. N. 7: 89-97.[In Persian].
- Bahrambeigy, M. (1392). Assessment of French language courses academic content resources (Undergraduate) and content evaluation of SAMT French department's books. *University Textbooks; Research and Writing*, SAMT. N. 29: 99-111.[In Persian].
- Bahrambeigy, M. (1391). Desirable characteristics in compiling university courses with criticism of French language courses''. *University Textbooks; Research and Writing*, SAMT. N. 25. 44-58.[In Persian].
- Basanj, D. Hakami, A.(2020). Form and meaning, semasiological study of "Some credible stories about love". *IQBQ. Language Related Research; 10 (6)* :87-111.[In Persian].
- Fardanesh, H. (1378). The headings and their place in planning higher education in Iran''. *Sokhan-e- SAMT*. N.4: 46-49.[In Persian].
- Fathi Vajargah, K. (1389). Disposable curriculum. *Journal of Curriculum Studies*. N4: 6-7.[In Persian].
- Khaghanizade, M, Fathi Vajargah.K. (1387). "University's curriculum models". *Education Strategies in Medical Sciences*. N.2: 11-19.[In Persian].
- Klein, M. F. (1992). "A perspective on the gap between curriculum theory and practice." *Theory into Practice*. 31(3). 191-197.
- Mehrmohammadi, M.(1397). *Curriculum: Theories, Approaches and Perspectives*. Tehran: SAMT.[In Persian].
- Mohsenpour Kebria, H, Fathi Vajargah, K, Arefi,M, Khorasani, A. (1396).

“Providing a model for promoting Iranian higher education curriculum culture with a data-based approach”. *Research and Planning in Higher Education*. N.23: 71-98.[In Persian].

- Shobeiri, L.(2020). “The use of literary texts in foreign languages teaching at university: A task-based approach in the course of translation of prose and poetry: Bachelor of French Language”. *IQBQ. Language Related Research*. 11 (2) :115-149.[In Persian].
- <https://admission.umontreal.ca/programmes/baccalaureat-en-litteratures-de-langue-francaise/structure-du-programme/>
- <https://admission.umontreal.ca/programmes/maitrise-en-litteratures-de-langue-francaise/structure-du-programme/>
- http://lettres.sorbonneuniversite.fr/IMG/pdf/brochure_master_recherche_et_programmes_des_seminaires_2017-2018.pdf
- www.paris-sorbonne.fr/IMG/pdf/brochure_lf_pour_lemma_2017-2018.pdf
- <https://www.unige.ch/lettres/framo/etudes/programme/>

۸. پیوست

تاریخ نمایشنامه از ابتدا تا قرن هجدهم L'histoire du théâtre jusqu'au XVIIIe siècle

تعداد واحد: ۳

پیش‌نیاز/هم‌نیاز: تاریخ ادبیات قرون وسطی تا قرن هجدهم

هدف: آشنایی با ریشه‌های نمایشنامه‌نویسی، آشنایی با نمایشنامه‌نویسان مطرح اروپایی مخصوصاً فرانسوی در دوران باستان، قرون وسطی تا قرن هفدهم، آشنایی با نمایشنامه‌های مهم این دوران، تقویت زبان فرانسه با کمک خواندن متون نمایشی.

سرفصل:

- ریشه‌های تئاتر از ابتدا
- تراژدی یونان
- ریشه‌های تئاتر در فرانسه
- تئاتر باروک
- آشنایی با تئاتر کلاسیک و قوانین آن
- بررسی نمایشنامه‌های کرنی و راسین
- آشنایی با تراژی - کمدی
- آشنایی با کمدی
- مطالعه مولیر
- مطالعه ماریو
- مطالعه ولتر
- مطالعه بومارشه
- درام بورژوا
- مطالعه دیدرو
- کمدی بولوار
- تحلیل آثار منتخب
- اجرای یک یا دو نمایشنامه توسط دانشجویان

۹. منابع

- BERTRAND Dominique, *Lire le théâtre classique*, Paris, Armand Colin, 2005.
- BIET Christian et Christophe TRIAU, *Qu'est-ce que le théâtre ?*, Paris, Gallimard, 2006.
- COUPRIE Alain, *le Théâtre – Texte – Dramaturgie – Histoire*, Paris, Nathan, 1996.
- COUPRIE Alain, *Lire la tragédie*, Paris, Dunod, 1994.
- HUBERT Marie-Claude, *Histoire de la scène occidentale de l'Antiquité à nos jours*, Armand Colin, Cursus, 2011.
- HUBERT Marie-Claude, *Le Théâtre*, Armand Colin, Cursus, 2003.
- NAUGRETTE Catherine, *l'Esthétique théâtrale*, Paris, Nathan, 2000.
- ROUBINE Jean-Jacques, *Introduction aux grandes théories du théâtre*, Paris, Armand Colin, 2004.
- RYNGAERT Jean-Pierre, *Introduction à l'analyse du théâtre*, Paris, Armand Colin, 2008, 3e édition.
- THOMASSEAU Jean-Marie, *Drame et tragédie*, Hachette supérieur, 1995.
- UBERSFELD Anne, *les Termes clés de l'analyse du théâtre*, Paris, Seuil, coll. « Mémo », 1996.
- *Itinéraires littéraires, Histoire de la littérature française XVIIe siècle*, Paris, Hatier, 1995.
- *Itinéraires littéraires, Histoire de la littérature française XVIIIe siècle*, Paris, Hatier, 1989.

تاریخ نمایشنامه قرن نوزدهم L'histoire du théâtre au XIXe siècle

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز / هم‌نیاز: تاریخ ادبیات قرن نوزدهم

هدف: آشنایی با شرایط سیاسی اجتماعی در فرانسه و تأثیرات آن بر تئاتر، آشنایی با نمایشنامه‌نویسان مطرح فرانسه در قرن نوزدهم، آشنایی با نمایشنامه‌های مهم این دوران، تقویت زبان فرانسه با کمک خواندن متون نمایشی.

- شرایط سیاسی اجتماعی فرانسه در قرن نوزده

- تئاتر رمانتیک

- بررسی مقدمه کرامول اثر هوگو

- بررسی هوگو

- بررسی موسه

- بررسی وینی

- بررسی *سیرانو دو برژراک* از ادموند روستان

- بررسی ژول رنار

- تئاتر رئالیست و ناتورالیست

- تئاتر سمبولیست

- بررسی آلفرد ژاری

- تحلیل آثار منتخب

- اجرای یک یا دو نمایشنامه توسط دانشجویان

۱۰. منابع

- BIET Christian et Christophe TRIAU, *Qu'est-ce que le théâtre ?*, Paris, Gallimard, 2006.
- COUPRIE Alain, *le Théâtre – Texte – Dramaturgie – Histoire*, Paris, Nathan, 1996.
- HUBERT Marie-Claude, *Histoire de la scène occidentale de l'Antiquité à nos jours*, Armand Colin, Cursus, 2011.

- HUBERT Marie-Claude, *Le Théâtre*, Armand Colin, Cursus, 2003.
- NAUGRETTE Catherine, *l'Esthétique théâtrale*, Paris, Nathan, 2000.
- ROUBINE Jean-Jacques, *Introduction aux grandes théories du théâtre*, Paris, Armand Colin, 2004.
- RYNGAERT Jean-Pierre, *Introduction à l'analyse du théâtre*, Paris, Armand Colin, 2008, 3e édition.
- THOMASSEAU Jean-Marie, *Drame et tragédie*, Hachette supérieur, 1995.
- UBERSFELD Anne, *les Termes clés de l'analyse du théâtre*, Paris, Seuil, coll. « Mémo », 1996.
- *Itinéraires littéraires, Histoire de la littérature française XIXe siècle*, Paris, Hatier, 1995.
- Hugo Victor, Préface de *Cromwell*.

تئاتر قرن بیستم و تئاتر معاصر

L'histoire du théâtre du XXe siècle et le théâtre contemporain

تعداد واحد: ۳

پیش‌نیاز / هم‌نیاز: تاریخ ادبیات قرن بیستم

هدف: آشنایی با شرایط سیاسی اجتماعی در فرانسه به خصوص پس از جنگ جهانی اول و تأثیرات آن بر تئاتر. آشنایی با نمایشنامه‌نویسان مطرح اروپا (آلمان، روسیه و تأثیر آنها بر تئاتر فرانسه) و به خصوص در قرن بیستم، آشنایی با نمایشنامه‌های مهم این دوران، تقویت زبان فرانسه با کمک خواندن متون نمایشی.

سرفصل:

- شرایط سیاسی اجتماعی فرانسه در قرن بیستم، به خصوص پس از جنگ، بررسی وضعیت کارگردانان تئاتر
- بررسی پل کلودل
- بررسی کوکتو
- بررسی ژیرودو
- بررسی ژول رومن
- تئاتر پوچ‌گرا
- بررسی سارتر
- بررسی کامو
- بررسی مونترلان
- تئاتر نو
- بررسی یونسکو
- بررسی بکت
- بررسی ژان ژنه
- نظریات ژان آنوی
- بررسی ناتالی ساروت و مارگریت دوراس
- تئاتر پست دراماتیک

- تحلیل آثار منتخب

- اجرای یک یا دو نمایشنامه توسط دانشجویان

۱۱. منابع

- ABIRACHED Robert (dir.), *le Théâtre français du XXe siècle*, Paris, Editions L'avant-scène théâtre, 2011.
- BACKES Cécile (dir.), *Anthologie du théâtre français du 20e siècle*, Paris, Folio, 2011.
- BRADBY David et Annabel Poincheval (trad.), *Le Théâtre en France de 1968 à 2000*, Paris, Honoré Champion, 2007.
- BRECHT Bertolt, *Ecrits sur le théâtre*, Paris, Gallimard, coll. « Bibliothèque de la Pléiade », 2000.
- BIET Christian et Christophe TRIAU, *Qu'est-ce que le théâtre ?*, Paris, Gallimard, 2006.
- COUPRIE Alain, *le Théâtre – Texte – Dramaturgie – Histoire*, Paris, Nathan, 1996.
- DUSIGNE Jean-François, *le Théâtre d'art – Aventure européenne du XXe siècle*, Paris, Editions théâtrales, 1997.
- GAUTHIER Brigitte (dir.), *Théâtre contemporain – Occident*, Montpellier, L'Entretemps, 2012.
- HUBERT Marie-Claude, *Histoire de la scène occidentale de l'Antiquité à nos jours*, Armand Colin, Cursus, 2011.
- HUBERT Marie-Claude, *Le Théâtre*, Armand Colin, Cursus, 2003.
- LEHMANN Hans-Thies, *Le Théâtre postdramatique*, Paris, L'Arche, 2002
- NAUGRETTE Catherine, *l'Esthétique théâtrale*, Paris, Nathan, 2000.
- PAVIS Patrice, *le Théâtre contemporain. Analyse des textes, de Sarraute à Vinaver*, Paris, Nathan, 2002
- ROUBINE Jean-Jacques, *Introduction aux grandes théories du théâtre*, Paris,

Armand Colin, 2004.

- RYNGAERT Jean-Pierre, *Introduction à l'analyse du théâtre*, Paris, Armand Colin, 2008, 3e édition.
- SERMON Julie et Jean-Pierre RYNGAERT, *Théâtres du XXIe siècle : commencements*, Paris, Armand Colin, 2012.
- THOMASSEAU Jean-Marie, *Drame et tragédie*, Hachette supérieur, 1995.
- TOURET Michèle (dir.), *Histoire de la littérature française du XXe siècle, t. II, Après 1940*, avec les contributions de Francine Dugast-Portes, Bruno Blanckeman, Jean-Yves Debreuille et Christine Hamon-Siréjols, Rennes, Presses universitaires de Rennes, 2008.
- UBERSFELD Anne, *les Termes clés de l'analyse du théâtre*, Paris, Seuil, coll. « Mémo », 1996.
- *Itinéraires littéraires, Histoire de la littérature française XXe siècle*, Paris, Hatier, 1995.